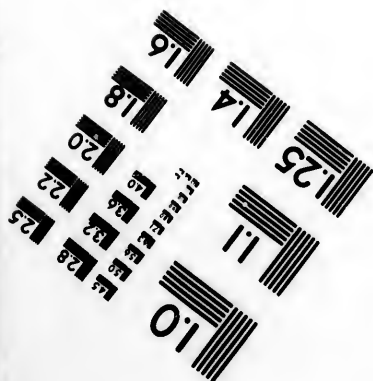
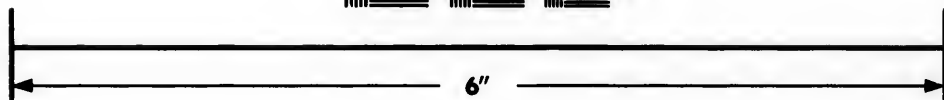
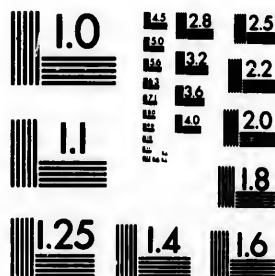

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1983

Technical and Bibliographic Notes/Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming, are checked below.

L'institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- Coloured covers/
Couverture de couleur
- Covers damaged/
Couverture endommagée
- Covers restored and/or laminated/
Couverture restaurée et/ou pelliculée
- Cover title missing/
Le titre de couverture manque
- Coloured maps/
Cartes géographiques en couleur
- Coloured ink (i.e. other than blue or black)/
Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- Coloured plates and/or illustrations/
Planches et/ou illustrations en couleur
- Bound with other material/
Relié avec d'autres documents
- Tight binding may cause shadows or distortion
along interior margin/
La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la
distortion le long de la marge intérieure
- Blank leaves added during restoration may
appear within the text. Whenever possible, these
have been omitted from filming/
Il se peut que certaines pages blanches ajoutées
lors d'une restauration apparaissent dans le texte,
mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont
pas été filmées.
- Additional comments:/
Commentaires supplémentaires:

- Coloured pages/
Pages de couleur
- Pages damaged/
Pages endommagées
- Pages restored and/or laminated/
Pages restaurées et/ou pelliculées
- Pages discoloured, stained or foxed/
Pages décolorées, tachetées ou piquées
- Pages detached/
Pages détachées
- Showthrough/
Transparence
- Quality of print varies/
Qualité inégale de l'impression
- Includes supplementary material/
Comprend du matériel supplémentaire
- Only edition available/
Seule édition disponible
- Pages wholly or partially obscured by errata
slips, tissues, etc., have been refilmed to
ensure the best possible image/
Les pages totalement ou partiellement
obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure,
etc., ont été filmées à nouveau de façon à
obtenir la meilleure image possible.

This item is filmed at the reduction ratio checked below/
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10X	14X	18X	22X	26X	30X
☐	☐	☒	☐	☐	☐
12X	16X	20X	24X	28X	32X

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

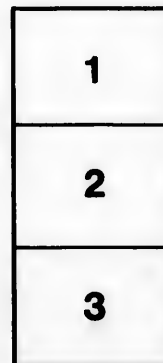
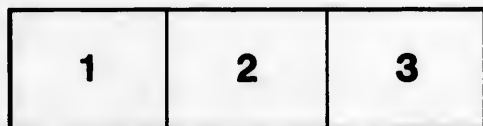
La Bibliothèque de la Ville de Montréal

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol $\rightarrow$ (meaning "CONTINUED"), or the symbol ∇ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

La Bibliothèque de la Ville de Montréal

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole $\rightarrow$ signifie "A SUIVRE", le symbole ∇ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

AMERICAN

Skärfverbat,

Bestrefna!

och med

Wederhörandes tillståndelse!

Under

Deconomiz PROFESSORENS, och Kongl. Wetensk.
Academ. Ledamors!

Herr PEHR KALMS,

Insende!

För Magister Krantsens århållande

Utgifne!

Och till allmänt ompröfwande öfverlämnade i Åbo Academics
dne Sal f. m. den 26. Majj 1753.

af

ANDERS GHYDENIUS.

Öfverbetning.

Tryckt, hos Directören och Kongl. Boktr. i Stor-
Föreståndmet Håland, JACOB MERCKELL.

Roman och Biskop öfver De Siss deud Kongl.
Academiens Högskolelige PROCELLER, samt
Ledamot af Kongl. Svenska Vet. Akademien,

Den Högwördigste Herrent!

Herr DOCTOR **JOHAN**
BROWALLIUS,
min Höggunstige Befordrare.

OUT BEHR KALMS
Högwördigste Herr Biskop
Högwördigste Herr Biskop
Högwördigste Herr Biskop

Såvda el Högwördigste Herr Biskop, at bestå så rader
af en obfwad hand, och skuffade meningar i en fring-
skurentid, utbedt sig allerödmunkast den heder, at endast
så inwefade med Högwördigste Herr Biskopens löftra namn
och i lugn under så Högst förswar.

Emo

Royal.
Musk
en,

N

?

no

07

02

3 rader
n fring
endast
namn

Sm

Smaken för gämeliga och sådanne weterfapper har under
Högwördigste Herr Biskopens Anförande och Styrjel hos
oss kflirwit Högst. Naturkänningen, som förre låg så godt
som uti lunda om ei aldeles i möder hos oss, prälar nu med
glants, af Edra skarpsynta ögons lins. Wår swichstade
hushållning har af Edert malaldsa snille och mogna wett
fattat fastare rötter, märckelig förkofring och säkert hopp.

Wårt fosterland skal derföre aldrig förgiata den dag Hög-
wördigste Herr Biskopen steg på Finns bein, och aldrig glöms
ma Dens läf, som afstrat des wäl stånd.

Jag har sielf varit ett mål för Edra godheter. Mina
öden i framtiden förtro jag öfwen, näst Gud, i Edra ömna
händer. Och bör fördenstuld all der taeklsambet, som på et er
känsamt sinne någonstilla falla kan finnas hos mig.

Witt råderwads riska hjerter har wäl träffat för den
olwefan, at hafwa en bändig tunga och wacklande fadder til sin
tolck; Men dristar dock säga, at ingen af alla dem, som Edert
Högberömda namn töbrda, med större njt och tilldröfche, än
jag, kan wara

Högwördigste Herr Biskoppens

aller ödmjukaste tjänare,
ANDERS CHYDENIUS.

JOHAN WERTM

III AUCTOREN.

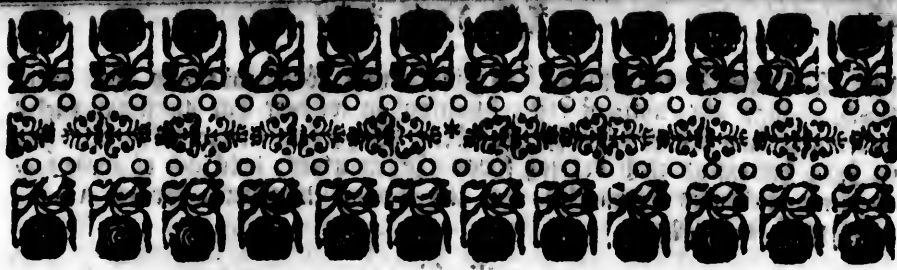
Min Gunstige Cousin!

Andem et halft hundrade tabl, har konsten af naturen, i vårt l. Jäbernes land, wännit mera, än wära förfäders karpa brynior på några hundrade år mechtat inkrekta. Wi se med icke mindre förundran än segnad, wära torra stenbackar, utt fruchtbarande åker sålitt förbytte. Wi se, wära sumppiga kårer och måsar i gröna engar och stidna betes hagar förwandlade. Utlendsk prächt, synes ei utt wära prächtiga hus och kläder, ty de prydas af egen tillwärfning. Wårt sögde stammet klingar och krusware i dronen, än de gamlas wapnebråk och dundrande stöt. Utlenningen, som besöker wära hamnar, hemtar igen sitt fordom tagna lån, utt hwarjehanda råemnen. Swisten kunde efter så många erhållna segrar twisla, at ju icke det öfriga skulle falla till söga? Ibland de största hinder, som nu mera kunna gådra och motstånd, räknas billigt en snäf inwertes rörelse. Min Cousin, jag kan wäl icke öla Eder låsord, ty J ägen om Eder grandeliga kårdom, ogemena qwickhet och hyffade seder många witter och swälwig Domare; men så får jag doch lås, at der römna Eder berömmwårda nisse, för allmän wälstånd. Det är och bekant, med hwad färdighet, J, wid kåröfädet i Sala, förswarat wära strömmars rensning, och de medel J dertill föreslagit. Nu lemnen J och, et på allt sett beqwemt fahrtyg, at nyttjas i dem och andra wagn, till handelens wid macht hållande och förkofring. Jag rödes af en ganska stor segnad, då jag ser Eder, Min Cousin så berömligen använda Eder wetenenskap till såmsätt nytta, och skal min segnad mångfalt fördubblas, då jag får se Eder förtienst och skickelighet wära belönt. Imidlertid önskar jag Eder min Cousin mycken lycka till den gröna lager, som snart skal pryda Eder Hieska. Gynna alltid min Cousin, en, som med uprichtig tillgifwenhet, stedse skal finnas

Min Gunstige Cousins

ANDERS CHYDEN

trognaste men och tienare
IOHAN WELIN.

Dr någon tid sedan utgaf jag en del af min Broders tankar och förslag angående fartens befordrande genom strömmar och insidar i riket. Sedermiera har jag med nåje förnunnit, at Högl. Kongl. Wetenstaps Academiens berörde förslager, hos Hans Kongl. Maj:st til nyttjande recommenderas, och at Höga wederbdrande utom des om strömmarnas och farwatnens ränfande i Finland skola wara omtändte, så at dertill med del redan blifwit anslagne, och Hans Kongl. Maj:st om sakens wärkstäl lande nådig befallning til Högl. Kongl. Kammar Collegium affärdat. Jag har och wed lediga stunder kommit at genomläsa några rese beskrifningar, och ibland dem Campanius om Nya Swerige, som bland annat pag. 136. säger: Sina båtar gjöra de (willa Americanerne) af bark utaf Cedertid eller bidet, som der finnas öfwer måttan stora och tiöcka, bindandes dem så nått i hop, at the kunna lägga them tilsammans och bära med sig, hwarest de taga wägen; och när the komma til några kilar, som löpa up istån rewieret och de wilja deröfwer, ställa de dem i watnet, och fara så dermed hwarest dem lyfter. The brukade och at gjöra sig båtar af Cedertid, hwilka the med eld utbrände, stidrandes sedan det brändas bort med sten, been, eller Musle skalor. Härigenom upstādes min nyssnhet, at så nārnare weta huru samma båtar skulle försärdigas; jag las för den skull flere rese beskrifningar öfwer de orter, der de brukas; som i spānnerhet Pa de Charlevoix uti sin Histoire de Nouvelle France T. V. p. 283. seq. Hennepin uti sin New Discovery of a vast Country in America Part II Chap. 3. Clerken eller Bolhallaren på skipsret California uti des Voyage to Hedsone Bay pag. 39. men kunde icke af dem

ernes
ndra
wåra
ppiga
endst
n til
inlas
mar,
kun
la til
rätt
Edert
nyssa
at ber
med
ning,
wens
lande
Min
skal
felig
a til
ousta,

mare
IN.

Anders Östberg

ben så tilrådelig oplysning, tils jeg berom foreskade mig hos Herr
Præses, som der nyttigast rest, hwilken ån wiidare har gunstigast factes
underrættat mig om bestaaffeheten af dem. Nu, som denna sal, dels har
en nåra gemenskap med det jeg förra gången utgaf, dels och ei torde wa-
ra minne landsmän obagelig, har jag förefatt mig detta för ett Acade-
miskt prof läsa utgå.

Billarna i Nærre America, hafwa från urintines tider keltent sig
af nåfwerbåtar. Sedan har Fransosen, som der innehafwer de orter,
hwarost i synnerhet blifret finast til öfwerflöd, begrundt at behåla dem och
det med otrolig beqvämlichkeit wid all sin handel och rörelse. De för-
färdigas på följande sätt:

Man får af föra och groislösa båtar, om någonstund midjeligt är,
nåfret i så långa stycken, som båten skal blifwa; ty man ser, hållt, at
båten kan blifwa öfverflöd, hwilket dock med de förra båtarne ei gies
na går an. Kanterna wårdes 2 och underflödom 2 båda på nåfret der
det skal startwas tilböpa, sedan sammas så många nåfwerflödar, som der
höfwer, öfwerflödas till sammans, med fina och i tu klusna grantrötter,
så at den flata sidan af rågan ligger inåt hellska säcken, som gides på
den ötra sidan af nåfret och kommer at ligga inåt båten. Nåfret låg-
ges då på idunn mare, den sidan under eller nedt, som wårt innit
tråden, sedan lägges man stenar på nåfret i den sotin, som i botnen
skal blifwa. Bräddarna af nåfret lyftas up och slås pålar i marsten på
hwardera sidan i den ordning, at nåfret twingas saga flappad af en båt,
som smalnar af lika mycket at båda ändarna. Man öfwerflöder wiidare
nåfret likan til, med helt runda spälvar af et trädd följade Thuya, eller
af Fransosen hwit Eder, breda efter behag; men tiöckta, som pector i
från i til en half geom. linie. Dessa lägges länge med sidorna helt fast
wed hwarandra, hwilcke så länge med 2, eller 3, förlorat satta bögar låt-
teligen på sidorna uppehållas, tils på dessa spälvar lägges wångerna twär
öfwer, som mitt ut båten böra wåra böge uti en half Cirkel, men de
ändarna spitzigare, allt beretter som båten smalnar af. Brädderna äro och
af Thuya, gement gen 3 tum breda och 3 tum höga och så från 1
til 2 tum från hwarandra och räcka alla med sina ändar up til fuden,
som salunda gides. Man råder twentit helt smala bågen til hwardera
sidan, flata på ena sidan, som med sin flata sida sättes emot hwarandra
på hwar sin sida om nåfret, hwilcket då wiilkes dubbelt utåt en småt hand-
brede. Ändarna af wångerna, som böra gå upp emellan dessa trån, gida
ras wäl spitziga och flata, at the ei måtte förhindra hopströmmingen, man
tager

tager sedan lågor af granrötter, sådana som de sids kånnde; och linder
 substängerna ved den dubbel welna nåfveru, så at ei mera än ungefärlig
 gen en half tum är emellan, och at hwart slag går igenom nåfret. Man
 gör widare tvåstrån äfwen af Thuya 2 tum breda och en tum tjocka,
 tvåra och något bredare än ändarna. Ut hwardera ändan på tvåstrån
 den bäras 3 a 4 hål i bredd, genom hwilka de skinnas fast wed suden
 4 a 5 qvarter från hwarandra, at båten en får släpa. Dåswoern, som
 du är bypen, uti ändarna af båten, svedes litet ut nedstrån, at stam-
 marna ei blifwa aldeles tvåra. Då tillas spidlorna, som ligga långt
 med båten, äfwen slänna i ändarna och något kortare än nåfret; Ty
 man wisar här åter lanternorna af nåfret innåt, och se förhållsvis ändar-
 na, som blifwa det yttersta af stammarna lika som öfwerkastades tillsam-
 man. Sedan göres ungefärl. ett halft qvarter berifrån nåfret innåt
 åter en som jämnående med den förra, hwilken drager spidlorna från
 bägge sidorna tillsammans, och gör, at stammarna på en tvåhands bredd
 blifwa helt tunna och styfva. Stammarna öfwerdrages sedan helt wäl
 med beck eller såda, och gör thet lifamylket hwilken den stammen war
 wed roendet har förut, emedan de bägge äro lika spittiga och lika höga,
 och gemueligen 2 a 3 qvarter högre än suden mittupå. Ut hwardera
 stammen får et bräde af et qvarters bredd, tvårt öfwer båten rätt up-
 at, at förwara stammarna, at de ei med fötter, åre eller annat, få stå-
 tas sönder. Suderna öfwerkastades med 2 tum breda och half tum tjocka
 spidor af Thuya, de där antingen med träpinnor eller spisar stå fast wed
 substängerna och göra suderna helt jämna. Långt efter båt botnen kan
 och läggas et löst bräde, uti hwilket rum göres för masten, hwilken
 bequämligen kan luta emot någondera af tvåstråden, och fastas dermed, när
 man will bruka segel. Antligen öfwerdrages alla stammarna utan på
 botnen wäl med beck eller såda, at waken lei, så stränga sig uti genom
 stammarna: Hwarföre man och under brukandet bör noga efterse, at
 intet becket skymats eller smuttas bort, och derföre wara försedd med en
 beck af, hwarof man kunde smälta något på det löfande hållet, då bå-
 ten måste wara buren på landet och kallstjelpet. Rådligt är och, at wa-
 ren försedd med några stycken nåfver, at man i fall någon päle eller sten
 skulle rissa hål på båten, då hade annat i beredskap, at laga hålet
 med.

De öfwerstående som pliga göras från och en half till samnars
 längd, hafwa intet allid längden lika snarande emot bredden och djupet
 ten; Ty Herr Brädes har i härra Amalca mått några och funnit, at en som
 war 5 och en half samn lång, war 2 och trefterabes alnar öfver mittupå;
 och

ad Herr
 af saktis
 dels har
 orde wa
 Acado
 ttent sig
 e orter,
 dem och
 De för
 allst är,
 allt, at
 ei gler
 fect der
 som der
 andrötter;
 idres på
 free lag
 te innåt
 t botnen
 rden på
 en båt,
 wsbare
 ys, eller
 vortor i
 helt fast
 ggar låg
 a tvåra
 mer de
 åre och
 från r
 suden
 warbera
 hrandra
 de hand
 da gida
 man
 tager

Arbe...

och blug, och en adelns alu. En annan, som var 3 och en half aln lång, var
 i sin bred, och 3 quarter och 2 tum: diu mittupå, och söga lägre med
 ändarna. De tunna var såsom andra båtar med så många par åror
 man vill. Fast såväl Fransöerna, som w'arna i America. Hvilcke
 aldrig annars sillas i sina båtar, än med ansigtet framåt, bruta stofs-
 wa, eller den Engelska indianerna och de Swenska i Penlyvacion falla det,
 falla sig fram, då den som bak ut sitter med sin åra dragor försög och
 sprändet. Med deras nyttjande brukar man gerna den försigtighet, at
 man på grunda och orna ställen försas mycket sacht, ty annars torde
 det hårdta, at pilan, wilstat och stenar kunde riswa hela stödet af botnen
 bort, då båten med hastighet rusar emot dem. När man ualdras fram
 den, är för samma orsaks skild, et heller råbligt, at låra bären löpa
 till: hon stannar på båtens utan bdr hon förr sådars i sitt löpp, då
 en stiger i watern och bdr lasten up. Om något Gwentsimner, eller
 sold af wårde är derutt, så säger en Carl och bdr dem till lands. Fast
 ingendera wore af nåden, om allenast en brygga blefwe utbyggd ifrån lan-
 det, såsom kopparskåpet förestår, ut med hwilken båten kunde sållas,
 och så wäl lasten, som soldet, upfattas. Sidst bäres och selswa båten
 på landet och stielles omkull; ty annars skulle han snart af wårde och
 någ, emot stråden, stenar och qwistlar sönder kufwas, och utom det
 afwen suarare taga råda. Men hade man at befara det solenes hela tor-
 de wårda becket omr skimmarna, hwertåcker man botnen med qwistlar,
 eller och wänder hanc med botnen emot marcken, hwilcke sednare dock
 ingalunda får sie, om han i flere wendor komme at kigga till: ty då
 råda de från jorden stigande suctigheter böta nåfret. Dese nåfwerbå-
 tar wara mer eller mindre, ifrån 3, till 8. år, allt som de wäl och
 tas till och brukas till rent watern: ty uti grunda, orna och steniga
 watern kunnas the et länge hårdta.

Men, churu swaga och farliga dessa fartys företömma, hafwa the
 dock oglemens fördelar. Ty forsk löpa the lättare och sortare uti watern,
 än en träbåt, sedan kunna the och bära större lastning än träbåtar, af
 samma storlet, och det som är det förnämliga, kunna the utan några bå-
 ras öfwer land. Dersöre äro de och för Fransösten uti Canada så omis-
 liga, at han dem förutan nåppeligen kunde drifwa en åttendel af den
 handel, han nu endast gienom dessa båtar, hela 500 Swenska miljar,
 och än mer, ut i landet förfäster, så at her dem ingalunda för några
 timmar guld, wila umbra. So som floderna långre uti landet de
 oböbede på många ställen, dra upplida af nedfarna stora träen, annorstä-
 det är kända och höga forber och watsfall, annorstädet äro en, eller
 flera

Så till, omellan tiorne wata i så wote det och adon ogfelligt, at med wdra wanliga batar af bräder gjorda, hwarra sort, hätt det och ofta händer, at i en flod, nåppel. i wäl från sijn, mider ett bifjelligt wata fall, det man med batar swedigen kan komma uppöre, fast floden sedan äswan för fallet ofta är på flera mil segelbar.

Det kan wäl intet annat vara, än at se, som äro wane at doggä dit det de et isiga häradsomen blifwit wane at se, äfwen anse wdr nåfwerbåt för mera: Isli elig, än nyttig: Men man har ingen anledning at twifla hwarden om det möjlighet eller fördelaktiga brül, då hon af flera är bekräftad, såsom den det wöckel. brukas i närre America öfwer alt, och det med en ströfij fördel. Herr Präses har self färdats uti dem i Canada, öfwer 40 Swenska millar, och det öfwer oss stora insidar. Han hade 4 sultwurna karlar med sig till roddare, rese kostes med andra saker swarade på emot 5 karlars tungd. När de då kommo till ändan af sijn Champlain och hade funnit half Swensk mil öfwer land till sijn Sic. Gogomene, tog en af karlarna båten på hufwudet, och bar den hela denna wägen, utan at hwilla mera än en gång berentellan, med sådan hast, at de andra et hunno följa honom.

S. 5.

Alla de lägen, som gindra dessa nåfwerbåtar i America, för Fran- sojen omiffeliga, gindra och deras nytta hos oss aldeles öfridig. Lägga icke sädre delen af wdra Kinga församlingar så wdt sträckt, at folket om sommaren aldeles intet, eller at twifla med otrolig swårighet, kunna komma till Kynda för de många mellan liggande fliten af watten och land? dem de och lätteligen kunde öfwerkomma, allenast de förde en sådan nåfwerbåt med sig. Hur många hemman äro, som et hafwa ett eller flere träsk till öfweratt, dem de och et nåttas, utan at bygga et sär- skilt fartog wdt et och hwärt? Men huru lätt, kunde teke en karl, ta ga en liten nåfwerbåt med sig, nu till det ena träsket, nu till det andra, och således wla för sijn, wdr, och i hofsket dera han hållt wille. Men det som är det förnämsta: Hur mycket bidrage icke dessa båtar till handels rörelsens befrämjande i wårt litet bebodda Finland? wårt land är ju så lågt, som wtd någon ort i wärlden, spekat med insidar och årbm- mar, sädre och mindre, men de förra stillas ofta åt, med några så lada de isdraggat af en eller flera förbedelars bred. De sedware äter, haf wa några brants, förbar och watafall, som afflita gienom fördomarna ofta all nåttis. Denna stälkommas gånge behändigt gienom wdra nåf- werbåtar. Ty så wäl wid alla isdraggat, som swära watafall kan båten på samma sätt, som selswa lasten, bäras öfwer eller förbi. Det är och handgripeligit, at dessa båtar, uppå de wid swära fall brukliga bror (plana incli-

And. C. ...

inclinata) långt lättare kunna upp och nedföre släpas, än våra vanliga båtar. Märkeligt är, at man vid Niagara i Storra America, emellan sjöarna Onearo och Erie måste bära båtarna hela 6 hjerudels wäg öfwer land, och det öfwer 3 mycket höga och temmeligen branta berg, emedan man de 6 hjerudels wäg med båt omöjteligen färdas kan, dels för den häftiga strömmen, som i et ögnablick skulle lasta den sörsta och starkaste båt öfwerlöda, dels och för det stora Niagara fallet, som är om et det högsta, doch det största i hela werlden, hwarest allt det watten, som kommer från sjöarna Lac Supérieur, Huron, Mischigan och Erie, af hvilka hwardera uti storlet et gifwa stort efter Östersjön, häfwer sig utföre ett berg til något öfwer 70 alnars labrättta högd. När Herr Przses missadit wid detta fall, har han sedt med förundran, huru lätt en näfwerbåt af 6 famnars längd blifwit buren dessa 6 hjerudels wäg af 7 karlar, som wände båten med botnen upåt, lyfte suden af den på sina arlar, och lupo med den så fort, at Herr Przses hade swårt helt ledig följa dem. Fåfångt skulle man och twifla om möjeligheten, at fara up och ned före med dessa i hellska förkarna, allenast alla försigtiga seg wid årnas upräsning, Kunges ådrans utskafande, med mera, blefwe tagna.

Swen ser och icke huru bequämliga dessa näfwerbåtar wore, under förefallande hienteligheter, dels at fara på partier med, dels och med manskaps öfwer sättningar ? m. m.

S. 6.

Sedan jag nu således lagt den oöwlduga läsaren under ögonen den nya, som öfwer vårt Fädernes land genom denna Americanska näfwerbåt kunde tilflyta, om han blefwe allmän, will jag öfwen sids forteligen nämna huru den hos oss är lika lätt möjelig at gibras, som der. Hafsua wi icke samma bidrik, som de i America, hwar af wi kunna få näfret i våra tall, och Gran, råtter äro så tienliga at sy i hoo näfweru med, som trots någonst de ras. Beck och löda hafsua wi til öfwerlöd, och i skallet för deras Thuya kunna wi bruka vår gran til spålor, wränger, twärtrån och substånger, som dertil i anscende til sin lätt och seg, het tydes vara tienligast, eller och något annat träslag.

S. 7.

Slutligen lämna under Höga wederbbrandernas ompröfwande, om det icke wore rådligt, at låta gemene man til prof försärdiga en, ellet flera, sådana näfwerbåtar i Riket, at de derigenom, så wäl om sättet, huru de äro gjorde, som och deras försdelaktiga nyttande kunde få sig någon under rättelse, och således förstås, at hellska försärdiga sig dessa med en behändiga fartyg.

